

הרע אלא אורייתא. ומכל מקום אמרו גם כן בגמרא (סוכה שם) יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום וכו' ואלמלא הקב"ה שעזר לו אינו יכול לו שהיצר הרע יכול לכנס לפעמים אף בהעוסק בתורה על זה אמרו בגמרא (נכוח הג"ל) העצה אם נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאת שמע דבקריאת שמע על ידי שיכניס בלבו שה' אחד שאתה הוא עד שלא נברא העולם ואתה הוא משנברא העולם ואין שום כח מבלעדי ה' יתברך או כזה בודאי יוכל לנצח היצר הרע.

ולכן זכר בוהר חדש הג"ל פסוק זה והיו הרבנים האלה וגו' על לבבך דכתיב בפרשה ראשונה דקריאת שמע שהוא יחוד ואהבת ה' שלוח היצר טוב נוטה מעצמו לטוב היינו ליחוד ואהבת ה'. דכל מצוות שבחורה קראם בוה"ק עצות כמו שמוכא (וזהו ח"ב פ"ב:) תרי"ג ויני עיטין יתיב אורייתא לבר נש וכו' ולמה הן עצות רק הן עצות שעל ידם יקבע בלבו המאמר אנכי ה' אלהיך שהוא כללא דכל אורייתא. וכאן דכתיב ונחנו ה' אלהיך בידך היינו על ידי שיקיים והיו הדברים האלה על לבבך דהיינו שיוקבע בלבו היחוד ה' אחד שהוא קריאת שמע וגם אלהיך היינו שידע שהוא בעל הכוחות כולם והוא מורה לאדם דרכו איך ללכת בדרכיו והיינו בדברי תורה שהם דרכיו של הקב"ה. וכן הדיינים ושופטים נקראו אלהים כמו שנאמר (שמות כ"ב, ח') עד האלהים יבוא דבר שניהם על שהם מורים לאדם את הדרך שילך בה וזה פירוש אלהיך שהוא תורה ועל ידי זה ינצח ליצר הרע.

ולכן שאל רבי יהודה יצר טוב מאי בעי מלין דאורייתא שאם היה מביא הפסוק ולעבדו ככל לבבכם שכפרושה שניה דקריאת שמע אף דשם גם כן נאמר ככל לבבכם שהוא בשני יצריך לא היה שואל למה ליה ליצר טוב מלין דאורייתא דשם מיירי

דאורייתא ועל דא כתיב והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך על תרי יצריך אמר לו רבי יהודה יצר טוב מאי בעי מלין דאורייתא אמר לו יצר טוב אחטט בהו ויצר הרע אחטנע בהו ועל דא כי תצא למלחמה על אויבך דא איהו יצר הרע דאנן צריכין למיפק לקבליה במילין דאורייתא ולקטרגא ליה וכדין יתמסר בידא דבר נש כמה דאתמר ונתנו ה' אלהיך בידך.

וזהנה בפסוק לא נזכר שהנצחון הוא על ידי התורה רק ונתנו ה' אלהיך בידך. אך הענין על פי שאמרו (ברכות ה'): לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר (תהלים ד, ה') רגוז ואל תחטאו. משמע מזה שיש כח בהאדם מעצמו להרגיז יצר טוב על יצר הרע שכן נברא באדם תרי חללי ליבא לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו והלב חכם נוטה תמיד לטוב לאהבת ויראת ה' יתברך והיצר הרע להיפך. ויכול בעצמו להרגיז ולהחריד את היצר הרע כמה שיוכיר אותו שמלך מלכי המלכים הקב"ה עומד עליו ורואה במעשיו ומיד יגיע אליו היראה וההכנעה מפחד ה' יתברך (הג"ה ריש אורח חיים) וימנע על ידי זה מלחטוא. אך לפעמים לא יועיל זה כמו שאמרו (נדרים ל"ב:) דבשעת יצר הרע לית דמדרכ ליה ליצר טוב על זה אמרו העצה יעסוק בתורה וכמו שאמרו (סוכה נ"ב:) אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש שהתורה תכלין ליצר הרע כמו שאמרו (קידושין ל:) בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תכלין. ועיקר התכלין הוא התורה שבעל פה שבא לתקן הרוכ כעס כמו שנאמר (קהלת א, י"ח) כי ברוב חכמה רוב כעס וזהו הפירוש משכחו לבית המדרש בית המדרש נקרא מקום שדורשין ומחדשין בו חידושי תורה שהוא תורה שבעל פה. וזה תכלין ליצר הרע לחקן הלב כסיל לשמאלו וכמו דאיתא בוה"ק (ח"א ר"ב:) לית לך מידי דמתבר ליצר

פרשת כי תצא

[א] **כי תצא למלחמה על אויבך.** בוהר חדש פרשה זו רבי שמעון פתח ונח ישראל טוב אויב ירדפו מאי זנח ישראל טוב דא יצר טוב דשלמה מלכא קרייה טוב דכתיב (משלי כ"ה, כ"א) אם רעב שונאך האכילהו לחם ודא הוא אורייתא קרישא וכו' דלית ליה קטרגא ליצר הרע בר מלין (קהלת ד, י"ג) טוב ילד מסכן וחכם אויב ירדפו

בקיום המצוות כמו שנאמר והיה אם שמוע תשמעו אל מצוותי וגו' ולזה צריך הדברי תורה לידע הדרך ילכו בה כמו שנאמר (תהלים קי"ט, א') אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' ומבלעדי התורה לא ידע הדרך הטוב כמה לבחור. אך כיון שמביא הפסוק והיו הדברים האלה שנאמר בפרשה ראשונה שבפרשה זו נאמר רק יחוד ואהבת ה' וכתוב על לכבד ודרש על שני יצירין שאל רבי יהודה יצר טוב כיון שהוא נוטה לטוב הלא הוא נוטה דרך כלל לאהבת ויחוד ה' יתברך ואיך הוא פירושא דזה הוא המהות של יצר טוב היינו חשק טוב ולמה לו לזה מילין דאורייתא. על זה אמרו רי"צ טוב אתעטר בהו דעל ידי הדברי תורה שנכנסין ונקבע בלב נעשה עטרה לראשו כמו שאמר (מילה ט"ו) ויקר אלו תפילין שבראש היינו שהוא קשור בהם כשרש יוצר הרע אחכנע בהו:

ואחר כך אמר בוהר חדש וככתה את אביה ואת אמה ירח ימים דא הוא ירחא דאלול רביה סליק משה לטורא למיבעי רחמין קמי קודשא בריך הוא דישתביק לישראל על עגלא וכו'. ובספר עבודת ישראל להמגיד הקדוש מקאונין זצלה"ה דרש גם כן הפסוק הוה על חודש אלול ונתכוון מדעתו הרחבה לדברי הוהר חדש. והיינו שמקודם צריך להורגיו ולנצח היצר הרע לעזוב הרע ולבחור בטוב שהעיקר הוא מקודם עזיבת הוהר ועל זה נאמר ונתנו ה' אלהיך בידך היינו על ידי קריאת שמע ותורה: שעל זה מורה ה' אלהיך כנ"ל ואחר כך לוחקן העבר כתיב וככתה את אביה ואת אמה על מה שלא נצח עד עתה ליצר הרע על ידי העצה של ונתנו ה' אלהיך. ודרש שמרמז אביה על קודשא בריך הוא ואמך על אורייתא והמכוון על תורה שבעל פה כמו שדרשו (נכוח ל"ה:) גזול אביו ואמו על הקב"ה וכנסת ישראל דכנסת ישראל הוא בחינת מלכות

כידוע ומלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה שהיה לו עצה מקודם כמו שאמר בגמרא הנ"ל משכהו לבית המדרש מקום שמחדשין בו תורה שבעל פה ולא נצח.

ועל זה הם ימים אלו בחודש אלול שהם ימי רצון שעלה משה רבינו ע"ה להר לכפר הקלקול ולקבל הלוחות אחרונות שבהם היה גם התורה שבעל פה כמו שאמר (צמות רבה מ"ד, ד') אין אתה מפסיד וכו' עכשיו שנצטערת אני נותן לך מדרש הלכות ואגדות וכו'. ועל ידי תורה שבעל פה יכול לחקן הרוב כעס כמו שנאמר (קהלת א', י"ח) כי ברוב חכמה רוב כעס שהרוב חכמה נצרך לרוב כעס לחקנו וכמו שאמר בנדרים (כ"ב:) ואו באלו הימים יכול לחקן את העבר ועל זה נאמר ובכתה את אביה ואת אמה ירח ימים עד יום הכפורים שמתכפר הכל. ומסיים כמה דאית אמר ואחר כך תבוא אליה ובעלתה דגורו קיימא עם קודשא בריך הוא. ויום הכפורים הוא יום שניתנו בו הלוחות אחרונות שאז ניתן למשה גם הלכות מדרשות ואגדות. וביום הכפורים הכהן גדול נכנס לקודש הקדשים ומוכיז השם הקדוש ככתבו והוא לעומת ונתנו ה' אלהיך. ובשבת כל ישראל קרין יראי שמי כמו שאמר ברחמי (ח') דאפילו עם הארץ אימת שבת עליו ואז יוכל לשים אל לבו שמלך מלכי המלכים הקב"ה עומד עליו ורואה במעשיו. וגם שבת יעשה כולו תורה כמו דאיתא בתנא דבי אליהו רבה (פיק א"ז) ושבת זמן תשובה כמו שנאמר (תהלים צ"ב, ב') טוב להודות לה' ואמר בפרקי דרבי אליעזר (פיק י"ט) כמה דאית אמר ומודה ועזוב ירוחם והשכחות שבחודש זה מסוגלים לתקן הכל כנ"ל: